Poštnina plačana v gotovini

Leto LXIII. Štev. 19 V Ljubljani, v petek 24. januarja 1930. Cena Din 1·—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

VSTAJA V SEVERNI ALBANIJI

Upor proti kralju Ahmedu begu Zogu — 20 uradnikov umorjenih — Vstajo vodijo emigranti, ki so se vrnili v domovino

Atene, 24. januarja. Atenski listi objavljajo naslednje poročilo iz Albanije, ki pa še ni potrjeno:

V Dibri je izbruhnil upor proti kralju Ahmedu begu Zogu. Umorjenih je bilo 20 uradnikov. Več voditeljev Miriditov in drugih albanskih plemen se je sestalo v Piškopeji ter se izjavilo proti kralju Ahmedu begu Zogu. Italijanski oficirji so skušali pomiriti upornike z denarjem, vendar pa brez uspeha. Tudi neki orožniški častnik, ki ga je vlada poslala z letalom v Dibro, ni mogel pomiriti upornikov. Zveza s prestolnico Tirano je popolnoma prekinjena. Vstajo vodijo emigranti, ki so se vrnili iz inozemstva. V Gasiju je bil baje umorjen Rustem Bejram.

Beograd, 24. januarja. Albanska tiskovna agencija demantira vesti, lansirane v inozemskem tisku, o novi vstaji v severni Albaniji.

Delo Privilegirane agrarne banke

Poslovanje PAB čim dalje bolj narašča — Vplačevanje delnic — Pravilnik za cenitev posestev

Beograd, 24. jan. AA. Privilegirana agrarna banka sporoča: Upravni odbor je imel 22. t. m. sejo, ki so ji prisostvovali razen beograjskih članov tudi vsi člani iz notranjosti države. Do 18. t. m. je dobila PAB skupno 3606 prošenj za hipotekarna posojila, 599 prošenj za menična in 79 prošenj za zadružna posojila. Od njih je bilo odobrenih 1351 prošenj za hipotekarna posojila, 66 meničnih in 7 zadružnih prošenj. Revizorski oddelek je dosedaj pregledal 100 zadrug in 13 zadružnih zvez. Na potovanju so bančni revizorji, ki imajo pregledati 124 zadrug in 2 zvezi.

Dalje je bil na seji prečitan pregled stanja banke in ugotovljeno, da je na račun drugega obroka bančnih delnic dosedaj vplačano 170 milijonov od 175 milijonov, kolikor znaša drugi obrok. Glede na delo za odobritev hipotekarnih posojil so bili sklenjeni važni sklepi.

Seja je naposled razpravljala o načrtu pravilnika za občinske poljedelske odbore kot cenilce PAB — a z namenom, da se delo pri cenitvah pospeši in stroški zmanjšajo. Definitivna odločitev o tem pravilniku bo padla na prihodnji seji. Obenem je bilo sklenjeno, da se imetja ne ocenjujejo individualno, ampak po standardu ki ga postavi vsako leto v vsakem srezu sreski poljedelski odbor Za večino imetij se bo ocenjevanje vršilo kakor doslej.

Pomorska razorožitvena konferenca

Konferenca bo dolgotrajna — Banket v londonski mestni hiši — Poslanica Tardieua francoskemu narodu

— **London,** 24. januarja. Ministrski predsednik Macdonald je naprosil vodje delegacij na pomorski razorožitveni konferenci, naj se ž njim posvetujejo o vseh vprašanjih, ki pridejo pred konferenco. Ugotovljeno je, da je veliko nerazčiščenih vprašanj, da bodo pripravljalna dela zelo dolgotrajna ter bodo zahtevala mnogo sej. Prva seja je bila včeraj popoldne v angleškem zunanjem ministrstvu in je trajala poldrugo uro. Po izmenjavi raznih delegatov je bila seja odgodena na ponedeljek.

— **London,** 24. januarja. V londonski mestni hiši se je vršil snoči slavnostni banket na čast delegatom pomorske razorožitvene konference, ki je potekel zelo sijajno. Banketa se je udeležilo 750 oseb. Londonski župan je napil konferenci in ji želel najboljši uspeh. Francoski min. predsednik Tardieu je v svojem govoru naglašal, da mora imeti javnost zaupanje v delegate, ki bodo vse storili za popolen uspeh konference. Macdonald je napil mestnemu svetu in županu in izjavil, da bo konferenca vse storila za rešitev zapletenega vprašanja pomorske razorožitve.

— **Pariz,** 24. januarja. Sinoči je ministrski predsednik Tardieu naslovil iz Londona na francoski narod radiofonsko poslanico, v kateri je naglasil, da je haaška konferenca popolnoma rešila reparacijsko vprašanje med Francijo in zavezniki z vsemi zainteresiranimi državami. Nadalje izjavlja Tardieu v poslanici, da se Francija udeležuje pomorske razorožitvene konference v Londonu s trdno voljo doseči znižanje pomorskega oboroževanja. Francija je pripravljena omejiti svoja obrambna sredstva, če se bo s koletivnimi mednarodnimi pogodbami zagotovila varnost morja.

Smrtne obsodbe v Rusiji se množe

Zaradi odpora kmetskega prebivalstva proti sovjetskemu nasilju se čim dalje bolj množe justifikacije

Moskva, 24. jan. AA. »Komunist« poroča o novih smrtnih obsodbah v Ukrajini. V Nikolskem je bil ustreljen pop Mihajlović s 4 drugimi kmeti, ki so se uprli rekviziciji cerkvenih zvonov. V Konstantinovsku so se kmetje uprli brezbožnikom, ko so se približali cerkvi, da odstranijo zvonove. Kmetje so sprva pregnali komunistične agitatorje, nato pa so bili polovljeni. V Kijevu je bil ustreljen bivši vodja ukrajinskega pokreta Papuša, ki je l. 1920 igral veliko vlogo. Izdal ga je nek komunistični delavec, s katerim je bil skupaj zaposlen pri sladkornem trustu. V Dnjevrovsku je bil ustreljen neki Piljenko s tovariši. V vasi Solovci so kmetje napadli komunistični shod ter prisotne komunistične agitatorje pretepli in jih deloma težko ranili GPU je uvedla strogo preiskavo in prijela 15 kmetov. Vsi ti bodo obsojeni na smrtno kazen.

Na smrt obsojeni carski oficirji

Moskva, 24. januarja. Vrhovno sodišče je v ljeningrajskem protimonarhističnem procesu obsodilo štiri bivše carske oficirje zaradi vohunstva in ponarejanja červoncev na smrt. Peti obtoženec je bil obsojen na 10 let težke ječe.

Mehika proti Moskvi

Moskva, 24. jan. AA. Mehiška vlada je odpoklicala svojega poslanika v Moskvi, ker so komunisti priredili sovražne manifestacije proti mehiškim poslaništvom v Londonu, Buenos Airesu in Rio de Janeiru.

Šaljapin izgubil glas

— **Pariz,** 24. januarja. Po vesteh iz Amerike je bil Šaljapin tamkaj, kjer je trenutno na turneji, operiran v grlu. Kakor se zatrjuje, je deloma izgubil tudi glas.

Mezdna borba avstralskih rudarjev

Melbourne, 24. januarja. AA. Tukajšnje mezdno razsodišče je zavrnilo zahtevo rudarjev, naj se povišajo mezde. Sodišče je razsodilo, da ostanejo sedanje mezde do nadaljnjega v veljavi in je povabilo obe stranki, naj se 18. februarja zglase pri mezdnem razsodišču v Sydneyu.

Kaznovan vlomilec

Zagreb, 24. januarja. Včeraj je bil obsojen znani zagrebški vlomilec Ivan Jug, ki je imel na vesti iz preteklega poletja nič manj nego 36 vlomov v stanovanja na letovišča odšlih meščanov. Jug je pokradel blaga v vrednosti okrog 300 000 Din. Naložili so mu 7 let težke ječe.

Vlak povozil avtobus z otroci

Cleveland, 24. januarja. Na železniškem prehodu pri Bereji (Ohio) se je zgodila velika nesreča. V trenotku, ko je vozil preko proge velik avtobus poln otrok, je pridrvel vlak, ki ga je prevrnil in ubil 10 otrok. Vlak so takoj ustavili, pa je bilo že prepozno. Rešili so le tri otroke, ki so bili težko ranjeni.

Epidemija škrlatinke v Perziji

Teheran, 24. januarja. V Debrisu je izbruhnila epidemija škrlatinke. V zadnjih 14 dneh je umrlo nad 3000 oseb. Zaradi epidemije je nastal velik zastoj v trgovini.

Novi minister za javna dela

Beograd, 24. jannuarja. Na mesto pokojnega inž. St. Savkoviča je Nj. Vel. kralj imenoval včeraj za ministra javnih del Filipa Trifunoviča, načelnika tehničnega oddelka drinske banske uprave.

Novi minister za javna dela Filip Trifunović je bil rojen 11. oktobra l. 1877 v Užicu, maturo in tehniko je dovršil v Beogradu l. 1899. Od l. 1901 dalje je zavzemal razna mesta v ministrstvu za javna dela, v zadnjem času pa je bil direktor gradbene direkcije v Kruševcu, na to direktor gradbene direkcije v Sarajevu in pred imenovanjem za ministra načelnik tehničnega oddelka pri drinski banovinski upravi. Kot inženjer in uradnik ministrstva za javna dela je sodeloval pri mnogih javnih delih, predvsem pri zgradbi mosta preko Dunava pri Novem Sadu, mosta preko Drine pri Šabcu itd. V svoji stroki je znan kot zelo spreten uradnik.

Zanimiva pravda v Beogradu

Beograd, 24. januarja. Danes bi se morala pred beograjskim sodiščem prve stopnje pričeti razprava proti bivšemu podpredsedniku beograjske občine Kosti Jovanoviću, ki je svoječasno obdolžil v »Politiki« beograjsko občino raznih velikih zlorab. Za razpravo je vladalo v Beogradu veliko zanimanje, bila pa je iz formalnih razlogov odgodena in so se sodni spisi vrnili preiskovalnemu sodniku v svrho novih ugotovitev. Kosto Jovanovića zastopa 14 znanih beograjskih odvetnikov.

Dr. Marinković v Davosu

Beograd, 24. januarja. »Pravda« poroča iz Davosa, da je včeraj opoldne prispel tjaka zunanji minister dr. Voja Marinković. Bržkone ostane dr. Marinković tri do štiri tedne v Davosu zaradi lečenja, nakar se bo vrnil v Beograd.

Enakopravnost židov v Jugoslaviji

Beograd, 24. januarja. M. Glavni organ židov »Nijev Izraelitis Wekkblatt« posveča v svoji zadnji številki naši državi obširen članek in se bavi zlasti z novim zakonom o židovski verski zajednici. Članek naglaša veliko zadovoljstvo židov vsega sveta, da je naša država na vzorno liberalen način uredila židovsko versko vprašanje in izenačila židovsko versko zajednico z vsemi ostalimi priznanimi veroizpovedmi. S tem si je Jugoslavija izdala sijajno spričevalo pred vsem kulturnim svetom in lahko služi za vzgled marsikateri drugi državi, ki si prilašča naslov moderne in vzorne države.

Nenadna smrt na cesti

Zagreb, 24. jan. Včeraj okrog 5. popoldne je kakor običajno šel v gledališko kavarno med Zagrebčani splošno znani in priljubljeni geometer Oskar Klemenčič. Še preden pa je prispel do kavarne, se je sredi ulice zgrudil na tla in umrl. Pokojni Klemenčič je bil kot mlad učenjak znan tudi v znanstvenih krogih.

Bani pri predsedniku vlade

Beograd, 24. januarja. Že nekaj dni se mudijo v Beogradu bani primorske, dravske in drinske banovine gg. dr. Tartaglia, inž. Sernec in Velja Popović, ki so posetili predsednika vlade g. Živkovića v raznih zadevah svojih resorov. Primorskega bana dr. Tartaglijo je sprejel v avdijenci tudi Nj. Vel. kralj. Včeraj pa je že odpotoval v Split.

Obvezno prijavljanje prebivalstva

— **Beograd,** 24. januarja. Današnje »Službene Novine« objavljajo uredbo o obveznem prijavljanju prebivalstva, ki stopi v veljavo 1. maja letos.

Naš poslanik v Kairu

Beograd, 24. januarja. Davi je odpotoval v Kairo naš tamošnji novi poslanik, znani književnik Jovan Dučić, ki so mu snoči priredili njegovi prijatelji poslovilno večerjo.

Byrdova ekspedicija v nevarnosti

Ako do 5. februarja ne dobi pomoči, obstoja nevarnost, da propade

Newyork, 24. januarja. Antarktična ekspedicija admirala Byrda je v veliki nevarnosti. Byrd je odposlal iz svojega taborišča brezžično brzojavko, v kateri prosi za takojšnjo pomoč. V brzojavki na ameriški državni urad Byrd naglaša, da bo morala ekspedicija, če ne pride pomoč v 30 dneh, ostati v antarktičnem ozemlju še eno leto, za kar pa ni pripravljena in bi bila v tem primeru izročena gotovi smrti. Ekspedicija je porabila skoraj vsa živila in se nahaja v obupnem položaju. Ameriška vlada je naprosila Anglijo, naj odpošlje Byrdu na pomoč rešilno ekspedicijo. Na drugi strani hiti Byrdu na pomoč skandinavska ladja, ki trenutno plove v antarktičnih vodah. Na pomoč je bila odposlana tudi ladja »City of Newyork«, ki pa zaradi ledu ne more napredovati. Upajo, da bo dosegla Byrdovo ekspedicijo ladja »Bolling«, ki pa zaradi ledu napreduje zelo počasi.

Byrd in njegovi tovariši so izročeni na milost in nemilost antarktični klimi, če do 5. februarja ne dobijo pomoči.

Krvava rodbinska drama

Bogati posestnik Tratar z Dolenjskih Jesenic pri Mokronogu je ubil s sekiro svojo ženo, ker je spodila z doma njegovo hčer iz prvega zakona

Mokronog, 24. januarja.

Predvčerajšnjem se je odigrala na bližnjih Dolenjih Jesenicah krvava rodbinska drama, katere žrtev je postala žena bogatega posestnika Tratarja p. d. Srebrarja. O dogodku doznavamo naslednje podrobnosti:

Zakonca Tratar sta bila poročena komaj 8 mesecev. Prepiri med njima so se pričeli takoj po poroki v Ljubljani. Vzrok prepirov so bili Tratarjevi otroci iz prvega zakona, ki jih Tratarica ni mogla videti. Sklicevala se je na denar, ki ga je prinesla k hiši, — bila je prekupčevalka z jajci in je z raznimi kupčijami zaslužila toliko, da je imela ob času poroke prihranjenih okoli 38.000 Din, — ter je grozila možu, da ga zapusti. Neprestani družinski prepiri so povzročili, da sta se zakonca odločila za ločitev zakona. V sredo 22. t. m. sta se oba odpeljala v Novo mesto k sodni razpravi, ki naj bi likvidirala njun zakon. Na prigovarjanje obeh odvetnikov in sodnika pa sta se poravnala in si obljubila, da bosta skušala živeti složno.

Ko sta se zakonca s popoldanskim vlakom pripeljala domov, je Tratar vzel sekirico in odšel v gozd napravljat drva. Ko se je vrnil, je pogrešil starejšo hčer in vprašal ženo, kje je. Odvrnila mu je, da sta se sporekli in da je odhitela proti Bistrici, češ, da gre služit. Mož je razburjen stekel po cesti v smeri proti Bistrici, da bi hčer dohitel. Njegov trud pa je bil zaman. Razjarjen je doma napadel z vejekom v roki ženo in ji zadal več hudih ran po glavi, tako, da se je zgrudila vsa krvava. Nesrečna žena je živela še vso noč in kakor je dognala preiskava, izdihnila šele včeraj ob 8. zjutraj.

Posestnik Tratar je po ženini smrti odšel v Mokronog in se javil orožnikom. Pred odhodom je izročil sinu iz prvega zakona hranilno knjižico in mu naročil, naj gospodari po svojem prevdarku, ker se domov več ne vrne.

Skrajšanje vojaškega roka v ČSR

— **Praga,** 24. jan. V obrambnem odboru se je izjavil minister za narodno brambo g. dr. Wiskovsky o skrajšanju vojaškega roka, da je nameravala Češkoslovaška skrajšati dosedanjo štirinajstmesečno vojaško službeno dobo že od l. 1925. Vendar te namere ni mogla izvesti, ker tudi ostale države še niso skrajšale svoje vojaške službene dobe in se razven tega ni prijavilo zadostno število podčastnikov, ki bi prostovoljno služili dalje. Kljub temu upa minister da bo mogel v doglednem času predložiti parlamentu načrt o skrajšanju vojaškega roka.

Rusko poslaništvo na Dunaju prodaja svoje imetje

— **Beograd,** 24. januarja. Beograjsko »Vreme« poroča z Dunaja, da prodaja tamošnje sovletsko poslaništvo svoje imetje skupno z rusko pravoslavno cerkvijo. Razen privatnim osebam je ponudilo to imetje tudi našemu dunajskemu poslaništvu za 6 in pol milijona šilngov. Naša vlada je ponudbo odklonila.

Francoska zahvala za počastitev Clemenceaua

Beograd, 24. jan. AA Francoski poslanik Dard je danes opoldne posetil v ministrstvu zunanjih zadev g. Kumanudija, ministra brez portfelja in zastopnika zunanjega ministra, ter se mu zahvalil v imenu rodbine pokojnega Clemenceauja za komemorativno sejo, ki je bila na beograjski univerzi v spomin na velikega prijatelja jugoslovenskega naroda, ter za govor, ki ga je ob tej priliki imel g. Kumanudi.

Naročilo sadik sadnega drevja v Franciji

— **Beograd,** 24. jan. AA. Po odredbi ministra za kmetijstvo je bila naročena v Franciji velika količina plemenskih sadik izbrane vrste in sicer marelic, breskev, hrušk in lešnikov ter cepičev 35 vrst breskev in 9 vrst marelic. Te sadike bodo razdeljene banovinskim sadovnjakom.

Mednarodna konferenca za menično in čekovno pravo

Beograd, 24. januarja. AA. Ekonomski odbor Društva narodov je skličal za 17. februar mednarodno konferenco za ureditev meničnega in čekovnega prava. Na tej konferenci bo zastopana tudi naša država.

Darujte za Jugoslov. Matico

Nova tvornica usnja v Zagrebu

— **Zagreb,** 24. januar Na poslednji seji mestnega regulatornega odbora je bilo sklenjeno, da se prepusti za pogojeno ceno 1000 štirjaških sežnjev zemljišča za železniško progo, kjer bodo postavili novo tvornico usnja, ker sedanja tvornica silno okužuje zrak v sredini mesta.

Im Westen nichts neues!

(Trpljenje človeka!)

Jutri! Jutri!

Vreme v dravski banovini

— **Ljubljana,** 24. januarja. Temperatura se danes ni bistveno izpremenila. Zmeren mraz traja dalje. Barometersko stanje je splošno neizpremenjeno, od 770 do 772 mm. Vetrovi splošno slabi. Drugače v Dravski banovini oblačno in ponekod megleno. Jutranje meteorološko stanje je bilo naslednje:

Gorenjsko: Bohinjska Bistrica — 5 C, oblačno, snega 5 cm; Kranjska gora — 10 C (včeraj — 13 C), megleno, snega 15 cm; Jesenice — 5 C, v nižini megleno; Tržič — 4 C, oblačno; Kamnik — 3 C, oblačno; Ljubljana — 3, oblačno.

Štajersko: Celje — 1 C, oblačno; Maribor — 1 C, oblačno; Dravograd — 6 C, oblačno; Ljutomer — 2 C, oblačno. — Prekmurje: Kotoriba — 2 C oblačno.

Dolenjsko: Brežice — 3 C, oblačno; Šent Janž na Dolenjkem — 2 C, oblačno; Novo mesto — 1 C, oblačno, in Kočevje — 2 C, oblačno.

Notranjsko: Rakek — 1 C, oblačno.

Pristopajte k Vodnikovi družbi

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.79, Berlin 13.5375—13.5675 (13.5525), Bruselj 7.8997, Budimpešta 9.9178, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 796.64—799.64 (798.14), London 276.05, Newyork 56.52—56.72 (56.62), Pariz 222.74, Praga 167.39—168.19 (167.79), Trst 295.80—297.80 (296.80).

INOZEMSKE BORZE

Curih: Beograd 9.12875, Pariz 20.33, London 25.19, Newyork 517.60, Milan 27.09, Madrid 67, Berlin 123.65, Dunaj 72.83 Sofija 3.745, Praga 15.31, Varšava 58.05, Budimpešta 90.50, Bukarešta 3.0775.

Gasilski urad in rešilna postaja v preteklem letu

Montiranje moderne naprave za alarmiranje ob požarih s požarnimi avtomati in signalnimi zvonci

Ljubljana, 24. januarja.

Gasilski urad je imel koncem minulega leta naslednje osobje: poveljnika (gasilski vodja Furlan), telefonista in 12 gasilcev, rešilna postaja pa telefonista, 2 šoferja in 6 reševalcev. Po prejšnjih poklicih tvori to osobje poleg poveljnika, 2 telefonistov in 1 moža brez obrti 5 šoferjev, 5 ključavničarjev, 4 mizarji, 2 čevljarja, 1 dimnikar, 1 tapetnik in 1 krojač.

Zdravstvene razmere poklicnih gasilcev so bile povoljne; moštvo je bolovalo 180 dni. Dopusti so bili dovoljeni moštvu za dobo, ki jo določa službena pragmatika. Vse moštvo je imelo 217 dni dopusta.

Požari in nezgode

Gasilci so imeli lani 73 požarnih intervencij in 17 nezgodnih oz. reševalnih akcij in sicer: 2 večja požara, 4 srednje, 37 malih, 15 dimniških in 15 mišljenih.

Rešilne vožnje

Z rešilnim avtomobilom in vozovi se je lani prepeljalo 2730 bolnikov iz Ljubljane in drugih krajev Slovenije. Od teh je bilo z rešilnimi avtomobili prepeljanih 1351 bolnikov, z vozovi pa 1379. Zanimivo je, da je bilo lani 468 voženj več kot predlanskim. Rešilna postaja je izročila mestni blagajni:

za 384 plačanih avtovoženj 81.000 Din
za 283 plačanih voženj z vozovi 13.527 Din
Skupaj 94.627 Din

Neplačanih voženj, ki jih izterjuje mestno knjigovodstvo, je:

967 neplačanih avtovoženj 165.500 Din
1096 neplačan. voženj z vozovi 57.087 Din
skupaj 222.587 Din

Zanimiva je tudi statistika prepeljanih bolnikov na posamezne oddelke, oz. bolnice. Največ bolnikov je bilo prepeljanih v splošno bolnico, potem v žensko in v Leonišče.

Izmed 2730 bolnikov je bilo prepeljanih: 924 radi raznih notranjih bolezni, 619 radi telesnih poškodb, 215 radi poroda, 186 radi splavov in krvavljenj, 97 radi slepiča, 67 radi umobolnosti, 38 radi poskusa samomora, 38 radi mrtvouda, 61 radi revme in išiasa, 32 radi zastrupljenja krvi, 8 radi zastrupljenja s plinom, 14 radi opeklin, 24 radi živčnih bolezni, 15 radi kile, 45 radi raznih bolezni v glavi, 6 radi ozebline, 11 radi spolnih bolezni, 2 radi tetanusa.

Vrh tega je bilo 361 prevozov iz splošne in ženske bolnice ali Leonišča na dom, železniške postaje itd.

Vožnje z osebnimi avtomobili

Z osebnim avtom »Praga« je bilo izvršenih 172 voženj, 9150 km po 6 Din, kar znese 54.954 Din, z osebnim avtom »Daimler« pa 47 voženj, 2567 km, kar znese 15.402 Din, skupaj 70.356 Din.

Delavnice

Poleg gasilske in reševalne službe so bili gasilci zaposleni v delavnicah in izven delavnic Mestnega doma in so pri raznih delih zaslužili mestni občini 82.534 Din, če pa prištejemo še popravila avtomobilov, montiranje novih strojev v delavnici ter druga izvršena dela za gasilski urad in rešilno postajo, pa 110.000 Din.

Gasilske straže in inspekcije

Za gasilsko stražo je skrbelo prostovoljno gasilno in reševalno društvo, za nadzorovalno službo pa mestni magistrat oz. inspekcijski uradniki: Furlan, inž. Klobčar, inž. Perko, Accetto, Ahčan in Možina.

Vseh predstav je bilo v celem letu: v drami 229, v operi 181.

Predavanja in vaje

Meseca maja, junija in julija so se vršila trikrat tedensko teoretična predavanja o gasilski službi, tehniki in taktiki, nadalje o gasilskih ceveh, gašenju z motornimi brizgalnami, uporabi mask in drugih pripomočkov. Vršilo se je tudi nekaj praktičnih vaj na orodju, ki je na razpolago.

Požarno policijski ogledi

Da ima točen pregled o ljubljanskih hišah in poslopjih, je pregledal gasilski urad naslednje ulice in trge: Vodnikov trg, Študentovsko ulico, Pred šolo, Mestni trg, Stari trg, Florjansko ulico, Sv. Jakoba trg, Gallusovo nabrežje, Stritarjevo ulico, Krojaško in Ključavničarsko, Cankarjevo nabrežje, Ribjo, Semeniško, Krekov trg in Kopitarjevo ulico. Ti ogledi se bodo letos nadaljevali in, če mogoče, dokončali.

Dohodki gasilskega urada in rešilne postaje

Za 2730 plačanih in neplačanih voženj 317.215 Din, za izvršena obrtniška dela 82.534 Din, za osebne vožnje z avtomobiloma »Praga« in »Daimler« 70.356 Din, podpora iz 1% in 2% gasilskega sklada 28.243 Din, skupaj 498.348 Din.

Kako naj bi se vzdrževalo gasilstvo

Dohodki gasilskega urada in rešilne postaje znašajo toliko kot plače za vse uslužbeno osobje. Primanjkljaj je le še tako velik, kot znašajo stroški za vzdrževanje in amortizacijo avtomobilov, osebnih potrebščin za gasilce in raznih manjših dobav letno okroglo 150.000 Din.

Ta vsota je za vzdrževanje dveh humanitarnih institucij tako malenkostna, da lahko trdimo, da imajo druga manjša mesta, kot je n. pr. Maribor, ki ima samo prostovoljno gasilstvo, enake, če ne celo večje stroške.

Na seji mariborskega občinskega sveta dne 24. novembra lani je bilo sklenjeno, da se nabavi za društvo moderna gasilska lestva, ki bo stala okoli 500.000 Din. Na račun bo občina izplačala letos 285.000 Din, poleg tega pa še 15.000 Din za zgradbo posebne shrambe za lestev. Ostanek izplača prihodnje leto. Seveda nočemo s tem reči, da ljubljanska mestna občina ne žrtvuje dovolj za gasilstvo, temveč hočemo le poudariti, da so povsod enake potrebe in obenem dokazati, da so zahteve po modernizaciji gasilstva upravičene.

Že lani je gasilski urad opozoril, da ima mariborska mestna občina za vzdrževanje gasilstva davek na zavarovalne police, ki so ga skušali lani tudi pri nas doseči. Umestno bi bilo ta davek tudi letos poskusiti, predvsem radi tega, ker imajo zavarovalnice od gasilstva največje koristi in pa zato, ker niso z njimi prizadeti manj premožni sloji. So pa seveda tudi druge možnosti, ki jih pri presoji načina financiranja poklicnega gasilstva ne bi bilo prezreti. Tako ima n. pr. Beograd za vzdrževanje in pospeševanje gasilstva posebno uredbo, po kateri se pobira od lastnikov zgradb taksa v višini 10% na celokupen redni iznos, ki ga lastniki plačujejo občini za vodo. Tudi ta način bi bil zelo primeren. Poskusilo naj bi se zaenkrat tako, da bi se taksa 10% znižala na 5%, kar bi bilo v primeri z Beogradom, ki ima 50 poklicnih gasilcev, še vedno nekaj.

V nasprotnem primeru bi bilo treba stremeti, da se gasilski urad in rešilna postaja vzdržujeta sama iz donosa rešilnih in osebnih voženj ter zaslužkov v delavnicah. Dela je pri vseh mestnih stavbah, šolah, uradih itd več kot dovolj in bi se v tem primeru moralo sprejeti še nekaj obrtnikov (dnevničarjev), ki bi bili samo profesionisti, ter mestne delavnice centralizirati tako, da bi se vsi obrtniki iz mestne pristave in zidarji cestnega nadzorstva preselili v Mestni dom, v katerem bi bile tudi pisarne za nadzorstvo mestnih poslopij in dela sploh, in se tako ustanovilo nekako samostojno obrtno podjetje.

Moderna alarmna naprava za požare

Gasilski urad bo moral v doglednem času nabaviti moderno napravo za alarmiranje požarov, motorno »Magirus - lestev«, tovorni avto ali pa preurediti sedanji osebni avto »Praga«, aparat za gašenje mineralnih olj in druge manjše rešilne in gasilne priprave.

Glede moderne alarme naprave za požare, o kateri se prav zadnje čase mnogo razpravlja, je omeniti, da je izdelala tvrdka Siemens podroben načrt in proračun stroškov na podlagi razdelitve Ljubljane na 6 požarnih okrajev in sicer:

1. Ljubljana - mesto (centrala v Mestnem domu;
2. Ljubljana VII. (Spodnja Šiška — pomožna centrala v Gasilskem domu;
3. okraj Vič;
4. » Moste;
5. » Barje;
6. Kapucinsko predmestje.

Na Viču, Mostah in na Barju bi bila pomožna centrala v Gasilskem domu, v Kapucinskem predmestju pa v hiši št. 62.

Napeljava bi se izvedla na ta način, da se montirajo v Mestnem domu glavna centrala, v vseh ostalih Gasilskih domih pa pomožne centrale, tako da bi bila pri vsakem požaru ali nesreči obveščena v prvi vrsti centrala v Mestnem domu, istočasno pa tudi filijalka v okraju, v katerem je požar nastal ali pa v sosednem, če je bližje požarišča. Proračun vsebuje znesek za 25 požarnih avtomatov (Feuermelder), kolikor bi jih zaenkrat zadostovalo, in 15 hišnih signalnih zvoncev za uradne prostore, stanovanja in delavnice ter stroške za napeljavo.

Glavni aparat v centrali bi moral nuditi možnost, priključiti vsaj 60 požarnih avtomatov, tako da bi se lahko obenem z razširjenjem mesta povečalo število avtomatov. Če bi se izkazala potreba montirati zvonce tudi po privatnih stanovanjih, oziroma hišah, kjer stanujejo gasilci, naj bi se tudi to storilo. Po tem načrtu bi prišlo v breme mestne občine 20 požarnih avtomatov, na privatnike pet. Tu so predvsem mišljene tovarne in večja podjetja, ki bi morala sama kriti stroške za nabavo, montažo in vzdrževanje. Pri vseh drugih večjih zgradbah in objektih pa bi se priključili takozvani »Nebenmelderji«, za katere bi se zopet odmerila primerna svota kot odškodnina. Na Dunaju plačujejo privatniki okoli 1000 Din letno.

Nabava »Magirus - lestve« je nujno potrebna, ker je sedanja že nad 30 let v rabi in je vrh tega zelo nepraktična in nevarna. Obenem z nabavo aparata za gašenje mineralnih olj bi bilo preurediti sedanji osebni avto »Praga« v tovorni avto. Preureditev osebnega avtomobila v tovorni avto bi lahko izvršili gasilci sami.

Skrivnostni samotar v okolici Blejske Dobrave

Bivši šumski uradnik in lovec na avstrijskem dvoru — Bližnja priča mayerlinške tragedije — Čuden način njegovega življenja

Morda se bo marsikateremu čitatelju zdelo, da gre za roman, toda kar tu navajamo, je čista resnica, saj gre za moža, ki je prava zagonetka in ki ni še nikomur razodel svoje skrivnosti.

Že več let se med prebivalstvom gornje savske doline govori o čudnem človeku, ki samotari v okolici Blejske Dobrave in ki zlepa ni nikomur dostopen. Kdor ga vidi v njegovi originalni obleki, kdor je kdaj videl njegovo kočo, katere zunanje stene so vse obite z lobanjami raznih domačih živali in raznovrstnimi predmeti s čudnimi napisi, ta bo rekel, da je mož blazen. Kdor pa je kdaj z njim govoril, mora priznati, da je to visoko naobražen mož, poln življenjskih izkušenj. Mož govori več jezikov in ima za seboj burno preteklost in še vedno neverjeten spomin.

Samotarjeva koča od zunaj

Naš poročevalec je že večkrat poskušal priti z njim v stik, a vedno zaman. Šele po dolgem času se mu je posrečilo priti potom njegovih znancev v njegovo velezanimivo kočo. Koča stoji popolnoma na semem, na tako zvani Dobravski gmajni, ki je večinoma last lesnega trgovca g. Kunčiča z Blejske Dobrave. Na okrajni cesti, ki vodi proti Blejski Dobravi, stopiš četrt ure pred vasjo na levo, po poljskem kolovozu in v desetih minutah stojiš pred nenavadno kočo, stoječo blizu večjega močvirja, v katerem je vse polno žab, krastač in druge golazni. Tu stoji mala lesena koča, zadaj za njo pa mal sadni vrt, nekoliko višje na koncu sadnega vrta se pa vzpenja v hribček mal toda skrbno negovan smrekov in mecesnov gozdiček. Koča sama je izredno zanimiva. Po vseh zunanjih stenah so nabite lobanje razlih domačih živali ter pribite raznovrstne košare in peharji brez dna, razni lonci, istotako brez dna, nerabno poljsko orodje, čevlji in škornji brez podplatov, žeblji vseh vrst in sploh vse si moreš misliti, kar pa nima prav nobene vrednosti. Značilni so pri tem najbolj razni predmeti s čudnimi, lahko čitljivimi napisi, ki jih nekaj tu navajamo. Pod škornji, ki nimajo podplatov, stoji napis: Matusalems Danzschohe. Pod drugimi škornji pa je zapisano: Mit diesen Schuhen betrat Kolumbus Amerikas Boden nicht. Poleg pa je pribita na steno zarjavela kosa brez držaja ter poleg nje napis: Meč Atila, kralja Hunov. Na vratih koče je zapisano: Wer seinen Freund verlässt in Noot, den schlage man mit Keilen tot. In poleg tega: Dummheit, Stolz, wachsen auf einem Holz. In še en napis, ki pa je že zelo obledel in ki bi se glasil v slovenščini: Jaz nisem neumen, ampak neumni so tisti, ki mislijo, da sem neumen jaz.

Notranjost koče

Naš poročevalec s svojo družbo ni mogel priti v kočo, dokler ni eden njegovih znancev posnemal glasu ovna, nakar se je na isti način odzval lastnik v koči in odprl vrata. Notranjost koče pa je ravno tako zanimiva, kot zunanjost. V njej je natrpanih na tisoče raznovrstnih predmetov, toda brez prave vrednosti. Takoj pri vhodu na desno stoji zelo velik štedilnik in na njem se je kuhalo v tolikih loncih, kot da bi imel mož vsaj 15 ljudi na hrani. V ozadju pa stoji v temnem kotu njegova postelja, katero ima v stenah zavarovano z močnimi železnimi ploščami, da bi ga kdo od zunaj ne mogel ustreliti. Tudi on sam ima puško in razno drugo lovsko orodje ter cel zaboj raznovrstnih knjig, brošur in dobro ohranjenih slik iz mladosti.

Čudak

Ko je stopila vsa družba v kočo, je našemu poročevalcu kot najstarejšemu obiskovalcu ponudil divan, to je navaden navskrižni leseni stol za žaganje drv, ki je pa ovit po sredini z raznimi odejami, vsi drugi pa so se morali zadovoljiti s sedeži na tnalih, stolicah in zabolih. Kakor je zanimiva notranjost koče, tako je zanimiv tudi on sam. Je srednje velike postave, precej suhljatih nog, izredno močnega prsnega koša ter gostih in že precej osivelih las, nekoliko osivelih brkov in precej slabih zob. Mož slabo sliši ter odgovarja na vsa vprašanja zelo glasno. Kdor bi ga sam prvič slišal, bi najbrž zbežal. Nosi večinoma vedno irhaste dokolenice, močno zavihane navzgor, pod njimi pa dolge temno modre barhentaste spodnje hlače, na nogah ima kratke volnene nogavice ter je obut v navadne cokle. Tudi srajca in telovnik sta v popolnem skladu z ostalo obleko, na glavi pa nosi čepico, ki si jo je napravil najbrže sam iz konjske odeje. Vrh čepice pa ima pritrjeno navpično izredno veliko petelinje pero.

Ko smo sedli, nam je vsakemu posebej ponudil drug lonec čaja ter nas glasno, a prijazno vprašal, kaj nas je napotilo k njemu. Prosili smo ga, naj nam pove kaj o svojem življenju, ko pa je videl, da sem potegnil iz žepa svinčnik in beležko, me je takoj osorno vprašal, če sem morda od policije, ali oblasti, ali novinar. Ko sem mu odgovoril, da nisem ne eno, ne drugo, pač pa da sem človek ki ga spoštuje ker me zanima on in način njegovega življenja, je bil očividno pomirjen jn me je vprašal, kaj bi rad vedel. Na vsa vprašanja nam je v nemškem zgornještajerskem narečju povedal sledeče:

Na avstrijskem dvoru

Pišem se Gottfried Vormündel, rojen 1. aprila 1862 ob tri četrt na 3. popoldne v Pögstallu, Unterösterreich, ne Niederösterreich, kar je ponovno poudaril, in sem služil kot šumski uradnik in lovec pri Nj. Vel. cesarju Francu Jožefu na Dunaju. Moj oče je bil dvorni nadhlevar istotam, moj ded na graščinski upravitelj na gradu Hof an der March, kjer je princ Evgen imel svoj grad blizu izliva reke Morave v Dunav. Sam sem bil na dvoru od mladih let. Študiral sem višjo gozdarsko šolo v kraju Weisswasser. Ta kraj leži na meji med Čehoslovaško in Nemčijo. Po dovršenih študijah sem nastopil službo v dvornem gozdarskem uradu in kmalu sem postal Forstrentkassier. Vsi moji šolski in mladostni tovariši so postali visoki uradniki na dvoru in v drugih javnih službah ter visoki oficirji in tudi generali. Jaz sam sem bil sprva Kadettenaspirant, pozneje sem napredoval za poročnika ter služil pri 14. in 86. pešpolku na Dunaju, Marmarosz - Szigetu in tudi v Celju. Ker je bil moj oče dvorni nadhlevar, sem imel kot deček in tudi pozneje kot študent in oficir ter gozdarski uradnik dosti prilike, da sem skoro vsak dan lahko videl člane visoke cesarske obitelji, osobito pa prestolonaslednika Rudolfa, ki je bil nekaj let starejši od mene. Spremljal sem ga na mnogih lovih, kajti bil je strasten lovec, toda zelo slab strelec, ker je bil vedno ves prekrokan, ker je popival vse noči in se zabaval z ženskami. Akoravno je bilo splošno znano, da je bil princ spolno bolan, so se kljub temu za njim pehale dame iz najodličnejših plemiških in tudi dunajskih meščanskih družin ter mu nasedale, kakor muhe na med. Sicer pa je bil prestolonaslednik drugače napram služinčadi zelo dober človek in je imel za vsakega vedno dobro besedo. Žal pa je imel slabo vzgojo, bil je pravi sin svojega očeta, od katerega je prevzel le slabe lastnosti. Med tem ko je bil Rudolf dostopen vsakomur, je bil poznejši prestolonaslednik Franc Ferdinand d' Este čisto drugačnega značaja. Bil je ohol in nepristopen, toda vedno resen in preudaren, balo se ga je vse, bil pa je prvovrsten strelec.

Usodni napad

Leta 1900 sem bil upokojen, toda kmalu sem bil zopet reaktiviran ter sem nastopil službo v istem svojstvu kot preje v Eisenerzu na Zgornjem Štajerskem, kjer je imel cesarski dvor velika lovišča. Žal pa tudi ta služba ni trajala dolgo. Nekega večera sem v družbi z domačimi popival v neki gostilni v Eisenerzu, pri tem pa je prišlo do konflikta med menoj in fanti radi litra vina. Sledilo je prerekanje in končno sem, da bi se izognil pretepu, zapustil gostilno in se napotil domov. Za menoj pa sta prihitela dva stražnika in me strahovito pretepla in sigurno bi me bila ubila, da nisem enega z lovskim nožem težko ranil v stegno, drugega pa v roko. Kot vzrok, zakaj sta me hotela ubiti, navajam, da sem bil morda komu s cesarskega dvora napoti, ker sem marsikaj vedel, česar bi ne smel vedeti. Bil sem zato takoj odpuščen iz službe ter sem leta 1903 prišel v te kraje, kjer se je takrat gradila bohinjska železnica. Dobil sem pri gradbenem podjetju, ki je gradilo železniško progo Jesenice - Bohinj, službo tehničnega uradnika, ter sem ostal pri podjetju do dograditve železnice. Potem sem se nastanil v tej koči, v kateri me vidite, in si uredil svoj novi dom.

Je pse in mačke

Da še bolj podkrepi svoje trditve, nam je pokazal več velikih in dobro ohranjenih fotografij, na katerih ga je prav lahko spoznati. Vidi se ga v prvih vrstah med njegovimi sošolci in profesorji, kakor tudi gozdarskimi uradniki in lovci. Na slikah ga vidiš tudi med raznimi skupinami poleg visokih osebnosti in plemičev ter je povsod zavzemal precej viden položaj. Mesečno prejema potom neke zagrebške banke precejšnjo pokojnino od dunajske mestne občine, ki je prevzela aktive, kakor tudi pasice avstrijskega dvora. Kljub temu pa se preživlja zelo skromno. Lovi namreč zajce, pse in mačke, jih kolje in je meso, lobanje pa nabije na steno svoje kolibe. Je velik prijatelj ptic, vsak mesec nakupi do 15 kg konoplje in jo polaga kot krmo pticam v ptičje utice. Govori štiri jezike in sicer nemški, češki, rusinski in poljski. Svoje plačilne obveznosti napram trgovcem izpolnjuje za nabavljena živila vedno točno.

Mayerlinška tragedija

Na vprašanje, če ve, kako je prišlo do tragedije v Mayerlingu in če je bil takrat še na Dunaju, nam je po dolgem obotavljanju povedal sledeče: Govori se o tej tragediji še vedno na vse mogoče načine in to so večinoma vedno le ugibanja, kako sta umrla Rudolf in baronesa Večera, toda vsi oni, ki so bili takrat navzoči, so morali pred samim cesarjem priseči, da bodo molčali in tudi molče ko grob. Toda mnenje vseh tistih, ki smo razmere na dvoru in prestolonaslednikove pustolovščine dobro poznali, je, da je prestolonaslednika in baroneso Večero ubil italijanski plemič grof Baltazzi. Dan po usodni noči v Mayerlingu bi se namreč imel vršiti v okolici gradu Eckartsau velik lov na prestolonaslednikovo željo. Povabljeni so bili mnogi plemiči z Dunaja in tudi od drugod, med njimi grof Baltazzi in njegova zaročenka baronesa Marija Večera. Že prejšnji dan so se zbirali v Eckartsauu številni plemiči in visoki dostojanstveniki ter dvorni lovci, med njimi tudi Vormündel ter konjarji in služabniki. Nista pa dospela v Eckartsau grof Baltazzi in baronesa Večera, kajti znano nam je bilo vsem, da je grof Baltazzi iskal baroneso na njenem domu, a je ni našel doma. Dozdevalo se mu je takoj, kam se je odpeljala, ves divji je zajahal konja in zdirjal proti Mayerlingu.

Naslednje jutro je v Eckertsau dospela iz Mayerlinga brzojavka, da prestonaslednika na lov ne bo, ker je mrtev in zato lov odpovedan. Mnenje nas vseh je bilo, da je prijahal grof Baltazzi zelo razburjen v lovski gradič Mayerling opolnoči, ko je vse spalo in ko so ležale vsepovsod prazne šampanjske steklenice, kar je pričalo, da se je mnogo pilo in veseljačilo. Prevrnil je vse kote in končno hitel po stopnicah v prestolonasledikovo spalnico, kjer je našel njega in baroneso v postelji. V razburjenosti je pograbil prazno šampanjsko steklenico in toliko časa bil prestolonaslednika in baroneso po glavi, da sta obležala mrtva. Moj prijatelj, je nadaljeval Vormündel, je moral nesti žalostno novico o tragični smrti prestolonaslednika cesarju na dvor. Ko pa se je vrnil iz cesarskega gradu, sem ga izpraševal, kako je umrl prestolonaslednik in kaj je rekel cesar. Prijatelj mi je odgovoril samo to, da se cesar ni dal potolažiti, drugega nisem mogel zvedeti od njega ničesar. Kmalu je začel moj prijatelj v službi zelo naglo napredovati, zavzemal je visoke funkcije v državnih službah, toda vedno daleč od Dunaja. Služboval je na severnem Češkem, naposled pa je na cesarskem veleposestvu in dvornem lovišču pri Meranu na Tirolskem postal skoro neomejen gospodar, dočim so se vsi ostali, ki se jih je smatralo nezanesljivim, razpršili na vse vetrove.

Na fronti nič novega!

(Poročilo generalštaba!)

Beležnica

KOLEDAR.

Danes Petek, 24. januarja 1930, katoličani: Timotej, pravoslavni: 11. januarja, Teodosije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Cvrček za pečjo«. D.
Opera: »Valkira«. B.
Kino Matica: Zaročenka za hišno potrebo.
Kino Ideal: Dnevnik kokote.
Kino Ljubljanski dvor: Belphégor.
Predavanje v Pravniku. Drevi predava ob 18. v sobi 79 na sodišču univ. prof. dr. Stanko Lapajne o pravni podlagi za zaščito naših manjšin v Italiji.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Tekme

Na splošno željo predvajamo danes ob 4., četrt na 7., pol 8. in 9. uri zadnjič

Belphégor

Fantom Louvra — Vampir Pariza

Rezervirajte vstopnice!

Kino »Ljubljanski Dvor«
Telefon 2730

Radioprogram

Sobota, 25. januarja.

12.30: Reproducirana glasba; 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: G. Herkov: Esperanto; 19: Dr. Grafenauer: Nemščina; 19.30: Delavska ura; 20.30: Prenos iz Beograda; 22: Časovna napoved in poročila, radio-orkester; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Prosveta

Drama

Gostovanje pariške »Comoedie Francaise« v Ljubljani bo, kakor že javljeno, v sredo dne 29. t. m. Francoski umetniki uprizore komedijo »Beg«. Gostovanje se vrši v opernem gledališču in je predprodaja vstopnic že v teku pri dnevni blagajni v operi. Opozarjamo, da je to gostovanje edino gostovanje velikega francoskega ansambla v Ljubljani.

Premijera Nestroyjeve veseloigre »Za ljubezen so zdravila«, ki se bo prvič izvajala v slovenskem jeziku bo v ljubljanski drami v soboto dne 25. t. m. Veseloigra je polna komičnih zapletljajev. Ima originalne pevske vložke in bo brezdvoma izborno zabavala občinstvo, kar je tudi njen glavni namen. Glavne vloge imajo: ga. Medvedova ter gg. Cesar, Kralj in Levar. Režija je prof. Šestova. Premijera se vrši izven abonmaja.

Nedelja v ljubljanski drami. V nedeljo dne 26. t. m. uprizori ljubljanska drama popoldne ob 15. uri Gošievo mladinsko igro »Peterčkove poslednje sanje« v običajni zasedbi, z malim Mitjo Gorcem v vlogi Peterčka. Zvečer ob 20. uri pa je prva repriza nove Nestroyjeve veseloigre »Za ljubezen so zdravila«. Za Peterčka veljajo znižane dramske cene.

»Cvrček za pečjo« se uprizori drevi ob 20. v ljubljanski drami v režiji g. Cirila Debevca za abonma reda D.

Opera

Nocoj se poje Wagnerjeva opera »Valkira«. V partiji Sieglinde, katero je do sedaj pela gdč. Majdičeva, nastopi prvič na našem odru ga. Vilfan-Kunčeva. Dalje nastopijo ga. Thierry, ga. Stagljar, g. Premožič, g. Marčec, g. Križaj (Hunding) in drugi. Opero dirigira ravnatelj Polič, režiser g. Krivecki. Opozarjamo na gledališki list, ki prinaša vsebino te opere. Predstava se vrši za abonma B.

Jutri se poje Zellerjeva operета »Tičar«. Zasedba kot pri premijeri. Dirigent g. Svetel, režiser g. Povhe. Predstava se vrši izven abonmana pri znižanih cenah.

V nedeljo popoldne ob 15. se poje v operi operета »Grof Luksemburški« z g. Drenovcem v naslovni partiji. Sodelujejo: ga. Poličeva, ga. Balatkova gna. Strniša, gg. Peček, Povhe, Simončič, Gostič, Sekula, Rus in drugi. Dirigent g. Neffat, režiser g. Povhe. Predstava se vrši izven abonmana pri znižanih cenah. Zvečer ob pol 20. uri bo uprizorila opera Lortzingovo opero Car in tesar z g. Grbom v naslovni partiji. V vlogi hudomušnega vaškega mogočnika, župana van Betta nastopi prvič pri nas g. Betetto. Predstava se vrši izven abonmana. Cene znižane.

Im Westen nichts neues!

(Drama — civilizacije!)

VZOREN MOŽ.

— Ali verjameš, da se preseli po smrti človeška duša v žival?

— Skoro bi verjel, če mislim na ranjko ženo in slišim govoriti papigo.

Dnevne vesti

— **Ministrski predsednik častni meščan Novega Sada.** Novosadski občinski svet bo razpravljal na prihodnji seji o predlogu predsednika odvetniške zbornice dr. Adamovića, naj podeli občina ministrskemu predsedniku generalu Živkoviću častno meščanstvo.

— **Iz državne službe.** Za rudarskega referenta pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani je imenovan dosedanji direktor državnega rudnika v Mostarju inženir Josip Močnik.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« kraljeve banske uprave Dravske banovine št. 23 z dne 23. t. m. objavlja zakon o mednarodnem sporazum o izvozu kož, sklenjenem pod okriljem Društva narodov v Ženevi 11. julija 1928, zakon o zatiranju bolezni in škodljivcev kulturnih rastlin, pravilnik o polaganju državnega strokovnega izpita za računsko - blagajniško službo uradnikov II. kategorije pri ministrstvu za šume in rudnike in odločbe o draginjskih dokladah rodbinskih članov vojnih invalidov.

— **Natečaj za inženjerja kemije.** Tehnični oddelek komande zrakoplovstva potrebuje inženjerja kemije, ki bo vodil kemični laboratorij. Prošnje je treba vložiti do 15. februarja.

— **Otvoritev tiskarne bankovcev v Beogradu.** Viceguverner francoske banke Fournier in glavni bančni strokovnjak Schuller se udeležita v nedeljo svečane otvoritve nove tiskarne bankovcev naše Narodne banke. K otvoritvi pride tudi francoski poslanik Dard.

Im Westen nichts neues!

JUTRI! KINO »DVOR«

— **Hrvatski planinci na Kumu.** Omladinska sekcija hrvatskega planinskega društva »Sljeme« priredi v nedeljo za svoje člane skupni izlet na Kum.

— **3973 hiš brez gradbenega dovoljenja.** V Zagrebu je 3973 hiš brez gradbenega dovoljenja. Ker je tudi v Zagrebu veliko pomanjkanje stanovanj, so ljudje gradili hiše, ne da bi čakali, da dobe od magistrata dovoljenje.

— **Hudožestveniki na Sušaku in v Varaždinu.** Praška skupina moskovskih hudožestvenikov, ki je gostovala te dni v Ljubljani, nastopi 26., 27., 28. in 29. t. m. v Varaždinu, 3., 4. in 5. februarja pa na Sušaku, od koder odpotuje v Dalmacijo.

— **»Poštni leksikon« za Slovenijo.** Mednarodna informacijska pisarna Viktor Blažič v Ljubljani Tavčarjeva ulica 2-I., bo v kratkem izdala »Pošt. leksikon« za Dravsko banovino. Knjiga bo obsegala točen seznam vseh v naši banovini nahajajočih se poštnih, brzojavnih in telefonskih postaj, orožniških stanic, davčnih in sodnih uradov, šol, župnih uradov in drugih državnih in javnih uradov. Novi leksikon bo doslej edino delo te vrste, ki ga pri nas že davno pogrešamo in gre radi tega g. založniku priznanje in zahvala za trud in stroške, ki jih je žrtvoval v prid javnosti. Knjiga bo naročnikom po tako nizki ceni na razpolago, da bo prva izdaja tega dela brez dvoma v najkrajšem času razprodana. Zato že sedaj založništvo sprejema naročila, ker bo prva izdaja »Poštnega leksikona« omejena samo na nekaj tisoč izvodov. Naročilo tega važnega pripomočka toplo priporočamo zlasti državnim, javnim uradom, gg. trgovcem, odvetnikom itd.

— **20% kronske priznanice.** Društvo bančnih zavodov v Sloveniji opozarja na razglas o 20% kronskih priznanicah, ki bo v imenu društvenih članov objavljen v prihodnji številki »Uradnega lista kraljevske banske uprave dravske banovine«.

— **Srebrnodlake lisice bodo žive razstavljene na Ljubljanskem velesejmu** 27. in 28. t. m., ko bo dražba kož divjačine. To je edini par srebrnodlakih lisic pri nas. Živali so last Družbe Ferlinz, reje živali plemenite kožuhovine v Ljubljani. Ta družba si je prva v Jugoslaviji postavila nalogo v naši državi po ameriškem in nemškem vzgledu sistematično rediti živali plemenite kožuhovine. Občinstvo naj si to zanimivost ogleda.

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta oblačno vreme. Včeraj je bilo jasno samo v Skoplju, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 11, v Skoplju 5, v Ljubljani — 8.5, v Zagrebu in Beogradu — 0.3, v Mariboru — 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 770.4 mm, temperatura je znašala — 3.4.

— **Potrjena obsodba poštnega roparja.** Novosadsko kasacijsko sodišče je te dni razpravljalo o poštnem ropu, ki je bil izvršen 3. oktobra leta 1298. med postajama Sombor - Novi Sad. Sodišče je potrdilo obsodbo druge instance, na podlagi katere je glavni ropar Josip Taffe iz Novega Sada obsojen na šest let težke ječe, njegova sokrivca Antona Bičanić na tri leta ječe in Luckman na 18 mesecev zapora. Drzni roparji so pri napadu na ambulantni poštni voz odnesli 900.000 Din.

— **Smrtna nesreča.** V selu Pregrada se je te dni pripetila težka nesreče, katere žrtev je postal sinček posestnika Bošnjaka. Deček Vinko Bošnjak je našel doma lovsko puško, s katero se je začel igrati. Nenadoma se je puška sprožila in ves naboj je udaril dečku v glavo. Odtrgalo mu je pol lobanje in je bil nesrečni otrok takoj mrtev. Neprevidni roditelji bodo občutno kaznovani.

— **Borba za milijonsko dedščino.** V maju se bo vršila v Bukarešti razprava glede milijonske dedščine, katero zahtevata Leposlava in Darinka Georgijević iz Beograda. Pravda teče že 45 let, vendar je še vedno na mrtvi točki. Začetkom 19. stoletja je odšel iz Rume Timotej Georgijević. Potoval je v Rumunijo, kjer se je poročil z Rumunko Mariolo Anastas. Georgijević je postal v Rumuniji milijonar. Zakonca sta imela samo hčerko Katarino, ki je umrla leta 1885. v Bukarešti brez potomcev. Zapustila je ogromno imetje, 1500 oralov sveta, 6 velikih hiš v rumunski prestolici, 2 milijona zlatih lejev in za milijon lejev nakita. Vse to imetje je zdaj baje vredno nad milijardo lejev. Za to dedščino se potegujeta omenjeni sestri, ki trdita, da sta potomki Timotej a Georgijevića ter tudi dalnji sorodnici Georgijevićeve žene. Proces se že vleče 45 let. Beograjčanki zastopa beograjski odvetnik dr. Popović, ki je baje zbral ogromno dokazilno gradivo, ki tehta okoli 70 kg. Glavna razprava v zadevi dedščine bi se morala vršiti že 10. t. m., pa je bila preložena. V javnosti vlada za izid razprave veliko zanimanje. Rumunske dediče zastopa bivši rumunski minister Tace Jonescu.

— **Tragedija bivšega gostilničarja.** V kavarni »Takovo« v Sremski Mitrovici se je v sredo zvečer ustrelil bivši gostilničar Dragoljub Gračević. Dragoljub, rodom iz okolice Sremske Mitrovice, je dobil pred meseci svoj delež v znesku 160.000 Din. Z denarjem je odšel v Beograd, kjer je otvoril gostilno. Kupčija pa je šla rakovo pot in te dni se je ves potrt in brez beliča v žepu vrnil v Mitrovico. V obupu se je ustrelil v glavo. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico. Njegovo stanje je brezupno.

— **Avtomobilske nesreče v Zagrebu.** V Zagrebu je v sredo zvečer vozil iz Gundulićeve ulice proti Ilici avtotaksi, ki ga je šofiral Mihajlo Simić. Avto je drvel precej naglo in šofer je bil prepričan, da se mu bo posrečilo prehiteti tramvaj, s katerim je vozil skoro sporedno. Tik pred tramvajem je zavil v Ilico. Toda bilo je že prepozno. Tramvaj se je z vso silo zaletel v avto in ga vrgel na pločnik. Pri karambolu se je avto močno poškodoval, šofer pa je bil močno poškodovan. Prepeljali so ga v bolnico, ko pa bo okreval, se bo moral zagovarjati radi neprevidne vožnje.

— **Trgovina z dekleti v Vojvodini.** Te dni smo poročali o aretaciji neke natakarice v Osijeku, ki je skušala odpeljati štiri mlada neizkušena dekleta v Južno Srbijo, čez nekaj dni je bilo pa v Senti odkritu novo gnezdo trgovine z dekleti. V bačkem mestecu Kaču je bila na postaji aretirana priletna ženska, katero so spremljala štiri mlada dekleta. Čudna družba je vzbudila pozornost tamošnjega postajenačelnika, ki je obvestil policijo. Policija je ženico in dekleta aretirala. Ženica je pri zaslišavanju zatrjevala, da se piše Veronika Kekeny in da pelje dekleta v Subotico, kjer dobe službo. Policija je ugotovila, da je dekleta prodala nekemu trgovcu iz Pančeva, ki ji je plačal 3000 Din. Trgovec je v vlaku čakal dekleta. Policija je prebrisano zvodnico izročila sodišču, dočim je trgovec odnesel pete.

Im Westen nichts neues!

(Pretresljive epizode strašnih dni!)

Iz Ljubljane

—lj **Svetosavska prireditev,** ki se bo vršila v ponedeljek 27. tm. ob 8. na Taboru, bo ena najlepših letošnjih prireditev v Ljubljani. Pravoslavna občina je poskrbela za izredno lep koncertni spored in tudi za plesaželjno publiko je zadostno poskrbljeno. Na prireditvi bodo sodelovali solista gdč. Dolenčeva in g. Mohorič ter priznani pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« pod vodstvom pevovodje g. Zorka Prelovca. Pri plesu bo sviral orkester Narodnega železničarskega društva »Sloga«. Opozarjamo posetnike, da se bo od 7. ure naprej ustavljal tramvaj na križišču Sv. Petra ceste in Škofje ulice ter da bodo po 11 uri naprej vozili avtobusi na vse smeri. Sokol I. bo poskrbel za najboljši buffet in pijačo. Ker je čisti dobiček letošnje prireditve namenjen zgradbi cerkve, smo prepričani, da bo vsa nacionalna javnost pohitela na to vsakoletno prireditev.

—lj **Sokolska proslava sv. Save.** V ponedeljek 27. t. m. se bo vršila točno ob 9. uri dopoldne na Taboru šolska proslava sv. Save z blagoslovitvijo vode in slavskega kolača. Na programu je še nagovor domačina g. inž. Josipa Otahála, deklamacije, petje in plesanje nacionalnih kol ob zvokih godbe »Sloge«. Vstopnine k tej prireditvi ni in je vsa javnost dobrodošla.

—lj **Opozorilo davkoplačevalcem.** Davčni zavezanci na zemljarino, zgradarino, pridobnino, rentnino itd. se opozarjajo, da pravočasno plačajo davščino za leto 1930 v izogib 6% obrestim. Dokler se ne izvrši nova odmera davka za leto 1930, se mora plačevati po predpisu iz leta 1929. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na mestni deski.

—lj **Odbor za pogajanja z železniško direkcijo.** V zadnji tajni seji ljubljanske občinske uprave so bili izvoljeni v odbor, ki naj vodi z direkcijo državnih železnic razgovore glede preložitve kolodvora, oziroma železniške proge na Dunajski cesti, sledeči gg.: Hribar Ivan, dr. Gregorič Vinko, dr. Jerič Josip, Likar Stane, Frelih Iv., inž. Šukljе Milan in Jelačin Ivan.

—lj **Da ne bo zamere in nesporazuma.** V sredo smo poročali o izpremembi v ljubljanskem občinskem svetu. V poročilu je bilo rečeno, da so nekateri občinski odborniki odstavljeni, kar pa ni točno, kajti srbski izraz »razrešiti dužnosti« ne pomeni odstaviti. Občinski odbornik g. dr. Valentin Rožič pa še »razrešen« ni mogel biti, ker je že davno odložil svoje mesto v občinski upravi.

—lj **Smrad na Friškovcu.** V ponedeljek smo objavili »Nujno prošnjo« posestnikov na Friškovcu, ki se pritožujejo, da se širi iz vojaških hlevov in kupov gnoja v vojašnici smrad po vsej okolici. Preverili smo se, da temu ni tako in da komanda vojašnice z vso strogostjo skrbi, da se v vojašnici pazi na vse zahteve higijene, kar s tem drage volje konstatiramo.

—lj **1085 bolnikov** je sprejela ljubljanska bolnica že ta mesec. Vsi oddelki so prenapolnjeni.

—lj **Seznam najdenih predmetov,** prijavljenih policijski direkciji v Ljubljani od 1. do 15. t. m.: 50 Din; 90 Din; 100 Din; listnica s 40 Din; listnica, v njej 390 Din, 40 šilingov, več računov in poštnih priznanic na ime Jordan Vjekoslav, I. Hrvatska štedionica Zagreb; ročna torbica, v njej 1 robec, rožni venec in 1 Din 50 para; ročna torbica, v njej mašna knjižica in 1 robec; srebrna ženska žepna ura; psica, stara 4 mesece, črne dlake; črno-svileno krilo s 4 rdečimi rožami; zavoj starih nogavic in žensko krilce; rujav pajčolan; par otroških čevljev in črna boa. V železniških vozovih so se našli ti-le predmeti: 18 dnežnikov, 6 palic, bič, aktovka s fotoaparatom, otroška pelerina, volnena ogrinjača, 2 para rokavic, 1 par damskih čevljev in par perila, 2 moška klobuka, 2 ženska klobuka, zavitek gramofonskih plošč, volnen šal, damska jopa, nagobčnik, stara ženska obleka, del radio-aparata, kočarica, zavitek perila, 213 Din 50 para denarnica, kos usnja, 2 para starih galoš, vreča s 5 kg fižola in vozni listek III. razreda za vožnjo v Beograd.

—lj **Seznam izgubljenih predmetov,** prijavljenih policijski direkciji v Ljubljani od 1. do 15. t. m.: 2 bankovca po 100 Din; 1000 Din bankovec; 130 Din; listnica, v njej 790 Din in železn. legitimacija na ime Repe Ivan; listnica z 730 Din; listnica s 3000 do 4000 Din; ročna torbica z 99 Din; denarnica, v njej do 100 Din, 1 zlat obesek in vozni listek Ribnica - Ljubljana; denarnica, v njej 18 Din, 1 ženska ura in 2 listka; zlata damska zapestna verižica; črna tula štirioglata ura na jermenčku z dolarjem kot obeskom; srebrna damska ura na usnjati zapestnici; zlat lorgnon z verižico; brilijant iz uhana in 1 moder opat z 10 malimi brilijanti; zlata tenka pletena zapestnica; delavska knjižica na ime Ivanuša Martin; psica volčje mešane pasme, stara 4 mesece; 2 psa volčje pasme; zavitek ovratnic; zavitek 3 m tula bele barve in 1 m svile; mobilizacijska objava za potovanje v slučaju vojne, glaseča se na ime Foglar Albin; par damskih usnjatih rujavih rokavic; legitimacija, izstavljena od trg. gremija v Zagrebu na ime Vidović Ivan; ženski predpasnik modre barve in legitimacija na ime Taufer Frančiška.

—lj **Izvrstni veseloigri na Šentjakobskem odru.** V soboto 25. in v nedeljo 26. januarja ponavlja Šentjakobski oder dve izvrstni veseloigri in sicer: »Pred poroko« in »Svetnik«. Obe igri vzbujata vsled svoje silne komike smeh in zopet smeh. — Pridite, da se nasmejete. Vstopnice se dobe v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu. Pri predstavah oddaja tvrdka Radio-Bar krasne komade.

—lj **Higijena in gospodarstvo.** V nedeljo 26. t. m. ob 10. uri dopoldne bo predaval v dvorani Delavske zbornice o higijeni in gospodarstvu g. dr. Robert Hercod, direktor mednarodnega urada za pobijanje alkoholizma.

—lj **Pesne vaje »Ljubljanskega Sokola«** se vršijo redno vsako soboto zvečer v Narodnem domu. 58n

—lj **Veliki družabno - zabavni večer** se bo vršil v soboto dne 1. februarja od 8. ure naprej v salonu restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti. Na tem večeru bodo komični nastopi, petje in ples. Ples ob zvokih prvovrstnega jazz - banda. Vse prijatelje domače zabave vabimo na ta večer. Podrobneje bomo še objavili.

—lj **Nesreča na gorenjskem kolodvoru.** Včeraj popoldne se je na gorenjskem kolodvoru pripetila manjša nesreča. Strojnik France Valda, zaposlen v artilerijski delavnici na Dunajski cesti, je na kolodvoru nalagal sode z nafto na vagon. Med delom je nenadoma padel vznak in se precej potolkel na glavi. Prepeljali so ga v bolnico.

Nabiranje članov Kmetijske družbe

podaljšano do 15. februarja

Na željo številnih podružnic, ki še niso mogle pobrati članarine za leto 1930 od vseh priglašenih članov, je glavni odbor za letos izjemoma podaljšal prej označeni rok do 15. februarja t. l. S tem je podana možnost pristopiti k družbi tudi tistim kmetovalcem, ki dosedaj še niso imeli prilike poravnati te svoje obveznosti. Članarina znaša za celo leto 1930 le 20 Din in je ta znesek obenem naročnina za »Kmetovalca«.

Opozarja se, da je sprejem člana vezan na vplačanje članarine in da se ta šele tedaj vpiše v družbene imenike, ko je družba njegovo članarino prejela. Član družbe lahko postane vsaka oseba.

»Kmetovalca« l. številko od 15. januarja t. l. so prejeli vsi lanski člani. Od letos na novo priglašenih pa le tisti, ki bodo pravočasno poravnali članarino. Pri nekaterih od teh se bo pa pošiljatev nekoliko zakasnila, ker je bilo tehnično nemogoče vse dosedaj prijavljene člane pravočasno vpisati v imenike.

Načelstva so dolžna, da nemudoma poberejo članarino od zamudnikov in jo skupno dopošljejo družbi. Ne smejo odkloniti nobenega novega člana, ki se je za to priglasil. Vsak seznam mora biti potrjen od županstva, da odgovarjajo redni člani paragrafu 5. družbenih pravil.

Vsi bivši člani zamudniki se pozivljajo, da takoj poravnajo članarino pri pristojni podružnici.

Vsak zaveden kmetovalec mora postati član Kmetijske družbe, ki je bila zanj ustvarjena in deluje za njegove koristi. Čim večje število pravih kmetovalcev bo ta zastopala, tem uspešnejše bo njeno delovanje. Zato je tudi dolžnost vsakega člana, da pridobiva druge kmetovalce, še nečlane za vstop v njih stanovsko organizacijo. **Kmetijska družba v Ljubljani.**

Mednarodna tekmovanja v Bohinju in na Bledu

Tudi dr. Korošec v častnem predsedstvu — Včeraj je prijavila tekmovalce Avstrija — Češkoslovaška tekmovalna ekipa odpotuje v ponedeljek — Snega še vedno ni!

Včeraj je bil JZSS obveščen da sprejme minister za šume in rudnike dr. Korošec mesto v častnem predsedstvu za velika mednarodna tekmovanja na Bledu in v Bohinju. V častnem predsedstvu so sedaj skoro vsi ministri z ministrskim predsednikom na čelu. Prireditev sama bo pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra.

JZSS je prejel prijave skoro vseh tekmovalcev in držav, ki se udeleže mednarodnih tekmovanj. Norvežani so prijavili kot svoje tekmovalce inž. Hansena, slovitega skakača Ruuda in tekmovalca Thorgumsona, ki je eden najboljših v kombiniranem tekmovanju. Včeraj je prijavila tudi Avstrija svojo udeležbo. Koroški Landesverband je obvestil JZSS, da je že določil svoje tekmovalce, definitivno pa je sedaj tudi sodelovanje Francozov, ki so savez brzojavno obvestili, da pošljejo svoje tekmovalce.

V ponedeljek 27. januarja odpotuje v Jugoslavijo delegacija Svaza lyžaru ČSR, v katerih je 9 najboljših češkoslovaških tekmovalcev pod vodstvom inž. I. Komarka in arhitekta Jarolimka. Na 18 in 30 km bodo tekmovali: Fran Fišera, Josef Nemecky, B. Slonek in Ladislav Novak. Kombiniranega tekmovanja se udeleže Hynk, Šimunek, Vrana, Beranovsky skokov pa Šimunek, Hynk, Vrana, Lukeš in Beranovsky.

Od drsalcev prispe inž. Sliva, ki si je te dni priboril evropsko prvenstvo pred Schäfferjem (Dunaj).

JZSS je v torek na svoji zadnji seji razpravljal o vseh prireditvah, zlasti se je pa razmotrivalo pomanjkanje snega. Sklenjeno je bilo, da se počaka do sobote. Če do sobote ne bo snega, bo JZSS nemara prisiljen mednarodno tekmovanje odpovedati. Situacija je skoro brezupna. Iz Kranjske gore in Velike Planine poročajo, da je v planinah jasno in da ni računati s padavinami.

Če bo moral JZSS tekmovanje odpovedati, se bodo vršila šele prihodnje leto. V februarju so prireditve izključene, ker se vrše 17. februarja velike mednarodne tekme v Holmenkolmu, katerih se udeleži večina držav. Seveda je potem izključeno, da bi tuji tekmovalci najprej startali pri nas in šele potem potovali na Norveško.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Iz Celja

—c **Še nekaj vstopnic** samo je na razpolago za jutrišnje gostovanje Hudožestvenikov. Začetek točno ob 20. Igra se Ostrovskega »Siromaštvo ni sramota«. Kdor še nima vstopnice, naj si jo nemudoma nabavi v predprodaji v knjigarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

—c **Velik požar v celjski okolici.** V noči med torkom in sredo je vpepelil močan ogenj, ki je nastal na doslej še nepojasnjen način, ves lesni del poslopja kolarskega mojstra Sedmineka v Petrovčah pri Celju. Ogenj je nastal okrog polnoči in ga je slučajno opazil sam hišni gospodar, ki je zbudil svojo družino in istočasno tudi družino kovača Koširja, ki stanuje v istem poslopju, nakar je sklical sosede, ki so nemudoma pričeli z reševalnimi deli. Na kraj požara so kmalu prispele požarne brambe iz bližnje okolice, med njimi tudi domača petrovška in celjska z motorno brizgalno. Rešeno je bilo k sreči vse pohištvo, pač pa je zgorel ves živež. Požar je bil šele v jutranjih urah udušen. Škoda je znatna.

—c **Avtomobilsko dirkanje po Celju.** Včeraj je bil policiji ovaden zopet neki avtomobilist iz bivše ljubljanske oblasti, ki je vozil skozi Celje po Prešernovi ulici z divjo brzino nad 40 km na uro. Res je čudno, da spričo divjanja nekaterih (hvalabogu le redkih) avtomobilistov ni več nesreč.

—c **Razne izgube.** Preužitkar Mešnjor Bozak iz Hrastja pri Žusmu je izgubil v sredo opoldne na Glavnem trgu od Kusove gostilne do Ljubljanske kreditne banke staro črno usnjato denarnico z vsebino 300 dinarjev v bankovcih po 10 Din. — Josip Vrenko iz Gosposke ulice 28 je izgubil pred dnevi v mestu rujavo usnjato listnico, v kateri je imel 20 Din, nakaznico na 50 Din, nekaj pisem in več fotografij. — Avgust Debenjak, stanujoč v Gosposki ulici 10, je izgubil 18. t. m. na Glavnem trgu 100 dinarski bankovec.

Začetek svetovne vojne v Galiciji

Znani ruski general Brusilov opisuje v svojih spominih na vojno prvi večji spopad avstrijskih in ruskih čet. Na Zbruču je bila poleg močnega oddelka 11. avstrijskega armadnega zbora tudi konjeniška divizija, ki je zelo energično operirala na naši fronti, piše Brusilov. Med drugim je napadla drugo mešano kozaško divizijo, ki je bila pred levim krilom armade pri Gorodku. Našo kozaško divizijo so podpirale štiri pehotne stotnije. Naša pehota je zasedla bližnje vasi in hrib, tako da je imela za levim krilom kozaško brigado. Strojnice kozaške divizije so bile postavljene tako, da so lahko obstreljevale ves prostor pred pehoto.

Avstrijska konjenica je navalila na našo pehoto, ki je odgovorila na napad s pomočjo gorskih topov. Kmalu so zapele tudi naše strojnice, a kozaki so udarili na Avstrijce od strani in od zadaj. Zato ni čuda, da so bili Avstrijci strahovito poraženi. Na bojišču je obležalo mnogo ubitih konj in vojakov, poedini jezdeci in konji so begali po bojišču in ostanki avstrijske divizije so v splošni paniki in zmešnjavi bežali.

41

Marcel Priollet

Seržant Diavolo

Roman

Toda v tem odločilnem trenutku ni mislil na bankirjevo vdovo. Vest, da je knez Kantemir odpotoval, je prišla tako nepričakovano, da ni vedel kaj početi. Instinktivno je čutil, da je svak na napačni poti.

Maxime de Frileuse je imel pa še en važen razlog, da ga je Borisov odhod razočaral. Ni bil namreč še pozabil, da je prišel v hotel »Imperia« z namenom prositi kneza, naj mu da petdeset tisoč frankov, s katerimi bi rešil grofico de Royaljoie.

Toda prišel je žal prepozno. Beatricin mož je bil že odpotoval. Sreča mu ni bila mila. Brez Borisove pomoči bi se seržantu ne posrečilo dobiti do večera toliko denarja. Moral se bo vrniti v Maroko, ne da bi rešil ženo svojega polkovnika iz krempljev brezvestnih banditov.

— To je smola, — je zamrmral ves potrt.

Nobena stvar se mi ne posreči. Menda res primašam nesrečo onim, katere bi rad rešil.

— Štiri . . . štiri ženske so . . . Dve črnolaski in dve svetlolaski . . Jaz sem pa moški in povrh še vojak. Že moj nastop bi moral zadostovati, da odvrnem od njih nevarnost.

A zdaj vidim, da bo vse moje prizadevanje zaman. Kruta usoda me preganja in karkoli započnem, se mi izjalovi.

Po teh besedah je Maxime nepremično obsedel. Težke misli so mu rojile po glavi. Kar je planil pokonci, otresel se je malodušnosti in postal zopet ono, kar je bil, namreč neustrašen mož, ki se ničesar in nikogar ne boji.

Ni se zaman skliceval na svojo energijo. Vzravnal se je in dvignil ponosno glavo. Oči so se mu zaiskrile in nehote je stisnil pesti.

— Najbolje bo, da stopim nemudoma k Magdaleni de Vaulnes, — je razmišljal. — Če je Vürf v Nizzi, bo gotovo vedela, kje stanuje. Magdalena je moja prijateljica. Prepričan sem, da dobim pri nji vse informacije o tem pustolovcu.

In tako je pretrgal Maxime de Frileuse vez med dolžnostjo in ljubeznijo. A ker je bil žalosten in utrujen, je zahrepenel po počitku in razvedrilu v družbi dražestne bankirjeve vdove, ki je bila dovolj spretna, da bi mu mogla pregnati vse mračne misli.

Ta iluzija bi se bila gotovo razblinila, če bi bil mogel Maxime de Frileuse za hip pogledati v Magdalenino stanovanje.

Zagledal bi bil lepo vdovo v črnem trikoju, katerega je oblekla vedno, kadar je šla pogledat, kaj počenja njena jetnica.

V črnem trikoju in z masko na obrazu je vohunka uživala, da je mogla groziti ubogi Beatrici z najhujšim — s smrtjo globoko pod zemljo.

Magdalena je zelo rada zahajala k svoji jetnici. Pogled na nesrečno ženo, iztrgano iz moževega naročja v poročni noči, je bil pravi balzam na skeleče rane njenega ponosa.

Tudi danes je odšla Magdalena v klet, kjer je bila zaprta Beatrice.

Skozi mrežo ji je vrgla kos kruha, kakor da krmi zver.

Na ves glas se je zasmejala, ko je nesrečna Beatrice brskala po slami in iskala kruh. Ubožica je bila tako lačna, da se je komaj še držala na nogah.

Magdalena pa jo je še nalašč dražila, češ: — To ni tako dobro, kakor hrana iz kuhinje hotela »Imperia«, kaj ne, draga kneginja. Vaša postelja gotovo očividno ni tako mehka, kakor je bila ona v hotelu, pripravljena za poročno noč. Nekaj dobrega ima pa vendarle na sebi. Spite sami in nihče vas ne more nadlegovati, če ne računam podgan, ki pa niso tako nadležne, kakor znajo biti moški.

Boris, vaš Boris vas ponoči ne drami iz sladkega sna. Stavim glavo, da bi radi vedeli, kaj se je zgodilo z njim, s tem vašim ljubčkom.

— O, da prav pravite, madame! — je vzkliknila nesrečna Beatrice. — Kdorkoli ste že, usmilite se me in povejte, kaj je z njim!

— Je vam mnogo ležeče na tem?

— O, da! Rada trpim, samo če bi vedela, da je on srečen.

Magdalena de Vaulnes se je škodoželjno zarežala in vzkliknila:

— Bodite brez skrbi zastran svojega moža, draga Beatrice. Srečen je in še kako srečen. Toliko sreče mu menda celo vi ne želite.

— Zares?

— Častna beseda. Ta ubogi dečko je prispel v Nizzo, da pokaže mladi ženi po imenu Beatrice, kaj je ljubezen. Mlado ženo je izgubil, ljubezni se pa ni odrekel. Uživa jo, da je veselje.

— Kaj pravite?

— Da je našel dražestno bitje, ki je kot nalašč ustvarjeno, da potolaži in osreči vašega moža. Boris Kantemir je ljubil vas, zdaj pa ljubi že drugo.

Ni se mogel upirati zapeljivim pogledom dražestnega dekleta, ki je nekoliko podobno vam. Ni je pahnil od sebe, ko mu je ovila mehke ročice okrog vratu. Dovolil ji je lajšati mu gorje in pomagati prenašati bridko usodo.

Z vašo nasledniico se rad vozi zvečer ob luninem svitu po morju. A čolnar, ki ju spremlja, rad pripoveduje, da se mlada zaljubljenca ne dolgočasita.

Zaljubljenca zahajata v gledališče in na plese. Snoči se je knez menda preveč napil šampanjca, ker je skakal po restavraciji in prepeval, da ga je bilo veselje poslušati.

Toda kaj vidim? . . . Vi plačete? . . . Sem vas užalostila? . . . To ni bil moj namen.

No, pa recimo, da vam nisem ničesar povedala in da je ostal knez Kantemir vzor zvestega zakonskega moža.

— Lažete, madame! Priznajte, da lažete! — je zaječala Beatrice. — Prepričana sem, da bi ne mogli priseči, da ste govorili resnico.

— Če mi ne verjamete, ni vredno prisegati. Dovolite mi pa dati vam dober svet . . . Nikari si ne belite glave zavoljo Borisa. Tega niti najboljši mož ni vreden. Sicer je pa vaše puščavniško življenje v marsikaterem pogledu dobro. Izognite se vseh izkušnjav. Živite daleč od vrtincev življenja. Nebesa si zaslužite že na zemlji. To naj vam bo v tolažbo.

— Umreti! Hotela bi umreti!

Beatrice je izrazila to željo, ker je mislila, da ne pride nikoli več iz te strašne ječe. Želela je, da bi bilo njenih muk mahoma konec.

Ljubši bi ji bil večni mir, kakor trpljenje v tej vlažni kleti, kjer je morala gldovati in poslušati roganje te podle ženske.

Darujte za Jugoslovensko matico

Z raketo po vsemirju

Kako si zamišlja astronom Noakes polet na luno in planete

Znani zvezdoslovec S. M. Noakes je napisal o poskusih poleteti v medplanetarni prostor zanimiv članek, v katerem pravi:

Ali bo polet v vsemirje zanimal velike raziskovalce bodočnosti? Zdaj, ko je zemlja odkrila svoje zadnje tajne, se pijonirji znanosti vedno bolj zanimajo za planete. V sovjetski Rusiji so izdelali ogromno raketo, s katero hočejo izstreliti skupino ljudi na luno. Ta pustolovščina se zdi morda blazna, toda po nedavnih uspehih letalstva in po višinskih rekordih ima podlago znanstvene možnosti. Pomislimo samo, kaj vse je bilo doseženo med svetovno vojno na polju moderne tehnike. Nemci so bombardirali Pariz na razdaljo 75 milj. Krogla, izstreljena iz topa, znanega pod imenom »Velika Berta«, je dosegla višino 23 in pol milje in njena hitrost je bila dvakrat večja od hitrosti zvoka. Strokovnjaki so ugotovili, da je v višini 12 milj gostota zraka tako majhna, da naleti krogla le na neznaten odpor. Krogle, izstreljene iz orjaškega nemškega topa, so letel nad 52 milj daleč, ne da bi bila njihova hitrost proti koncu manjša.

Bodoči raziskovalec planetov se bo opiral na te znanstvene ugotovitve. Če bi bila hitrost krogle iz orjaškega nemškega topa petkrat večja, bi krogla zapustila našo zemljo in bi jo obletela 18-krat dnevno, približno tako kakor luna. Če bi bila hitrost sedemkrat večja, bi prišla krogla iz privlačnosti naše zemlje in bi odletela v vsemirje kot meteor. Kaj bo rabil bodoči raziskovalec za polet v vsemirje? Eksplozivnih snovi sploh ne bo treba, ker bo lahko porabil eno silo za nevtralizacijo druge, n. pr. elektriko proti privlačnosti zemlje. Ni izključeno, da bo znanost v doglednem času ugotovila, da so elektrika, magnetizem in privlačnost naše zemlje razni pojavi iste sile. Če bi prišli do tega spoznanja, bi polet na druga nebesna telesa ne bil več utopija.

Raketa za polet v vsemirje bi morala biti zgrajena nekako tako, kakor podmornica. Stene bi morale biti močne, da bi vzdržale pritisk lastne atmosfere rakete, kajti vsemirni popotniki bi morali vzeti s seboj močno kondenziran zrak. V raketi bi moral abiti stalna temperatura najmanj 70 stopinj Fahrenheita, kajti temperatura vsemirja znaša približno 460 stopinj Fahrenheita pod ničlo. To je sicer mraz, kakršnega si še misliti ne moremo, toda v tem primeru se ga ni treba bati, kajti raketa za polet na druge planete bi se dala zgraditi po sistemu termosteklenic. Najtežje bo upravljati raketo, kajti čim pride iz območja privlačnosti zemlje, bo znašala njena hitrost 19 milj v sekundi. Čim prispo letalci v vsemirje, bodo v deželi absolutnega. Tam ne bo ne svetlobe ne sence. Če letalci ne bodo gledali naravnost na planete, sploh ne bodo videli svetlobe. Povsod bo tema, kajti v vsemirju se svetlobni žarki ne odbijajo, niti ne lomijo. Letalci si bodo morali dobro zavarovati oči, sicer utegnejo pod vplivom močnih vijoletnih žarkov oslepeti. Prvi vsemirni popotniki se ustavijo najbrž najprej na luni. Če bodo hoteli izstopiti, bodo rabili obleko, podobno potapljaški, kajti na luni je zelo malo zraka, če ga je sploh kaj. Hoja po luni bo zelo naporna, kajti njena površina je zelo hrapava in deloma tudi hribovita. Ker dobiva luna od solnca le malo svetlobe, so vse kotline na nji nerazsvetljene.

Z lune krenejo popotniki najbrž proti Marsu. Tudi tu bo potrebna posebna obleka, kajti zračni pritisk na Marsu še daleč ni tako močan, kakor na zemlji. V Marsovi atmosferi je toliko kisika, da bi ljudje prehitro živeli. Če so na Marsu ljudje, so zelo inteligentni, toda leni, moralno pokvarjeni in izžeti. Tretja postaja v vsemirju bi bil Jupiter, ki je zelo vroč in pokrit z oblaki. Na Jupitru se ne bo mogoče ustaviti, kajti poleg silne vročine ima veliko privlačnost, tako da bi ga ljudje ne mogli več zapustiti, če bi se mu približali. Tudi na Saturnu bi se ne bilo mogoče ustaviti, ker je njegova površina tako mehka, da je planet sam dovolj lahak, da bi lahko plaval po vodi.

Potem bi zagledali popotniki Urana, blizu njega pa Neptuna, najbolj oddaljeneg aod solnca. Z Neptuna bi videli solnce, toda ne kot oblo, temveč ogromen blesteč lok. V loku okrog solnca bi prileteli do Merkurja, ki je najbliže solncu. Ta planet je zelo trd in vroč, kajti solnce pripeka 10krat močneje kakor na zemlji. Predzadnja etapa bi bila tropična Venera. Atmosfera okrog Venere je zelo gosta in vlažna, tako da pokriva planet bujno rastlinstvo.

Končno bi se obrnili vsemirni popotniki z raketo k naši zemlji, ki bi se lesketala kot luna, seveda mnogo večja. Na razdalji lune se vidi naša zemlja 13krat večja. Da bi bil tak izprehod po vsemirju za znanost neprecenljivega pomena, je samo ob sebi umevno. Vprašanje je samo, če bo tehnika res tako napredovala, da bo polet v vsemirje sploh kdaj mogoč.

Židi razkropljeni po vsem svetu

Kratka zgodovina židovske razkropljenosti (diaspore) in njene posledice

Po nedavnih židovsko-arabskih izgredih v Palestini je postalo vprašanje židovske diaspore zopet aktualno. Diaspora pomeni razkropljenost židov po svetu. Malokdo ve, da je zanesla usoda žide celo na Kitajsko, kjer tvorijo v etnološkem pogledu zelo zanimivo manjšino, slično kakor v Abesiniji. Običajna zgodovinska shema diaspore je sledeča: Židi so se razkropili iz Palestine po svetu, ko je zavzel Jeruzalem Tit in ko je bil porušen tretji hram. Toda to je samo shema. V resnici je zgodovina diaspore mnogo starejša in bolj komplicirana. Židi so se razkropili po svetu v treh periodah. Prva perioda sega okrog 2000 let pred Kr., ko so prišli židi v Egipt z arabskimi odnosno kanaanskimi pastirji in ostali tam 260 let. Ta doba židovskega »suženjstva« je zgodovinsko dobro obdelana. Čez 260 let so se vrnili židi z Mojzesom na čelu v deželo svojih očetov. Iz te dobe je znan njihov prehod čez Rdeče morje in 40 letno tavanje po Sinajski puščavi. Verjetno je pa, da je ostalo mnogo židov po slavnem exodu v Egiptu. Točnih dokazov nimamo, toda v dolini gornjega Nila so našli nedavno ostanke starih mest in na razvalinah so bili hebrejski napisi.

Druga doba sega v l. 965 pred Kr. s Salamonovim palestinskim kraljestvom, ki je razpadlo v dva dela. Jeruzalem je ostal glavno mesto plemen Juda in Benjamin, to je bilo judejsko kraljestvo. Ostalih deset plemen je tvorilo izraelsko kraljestvo z glavnim mestom Samario. Med obema kraljestvoma so divjale neprestane vojne. Asirci so izkoristili večne prepire med židi in l. 718 pred Kr. je Salmanazar zasedel glavno mesto izraelskega kraljestva ter odvedel vse prebivalstvo v takozvano ninivsko ujetništvo. 100 let pozneje je pripravil babilonski kralj Nabuhudonozor enako usodo Judeji. Vse prebivalstvo je odvedel v Babilon in judje so se razkropili po vsem babilonskem kraljestvu Toda tem židom je perzijski kralj Cyr 70 let pozneje dovolil, da so se vrnili v Palestino in znova zgradili hram. To dovoljenje sta pa dobili samo plemeni Juda in Benjamina in Esdraševa knjiga navaja, koliko jih je zapustilo Mezopotamijo. Bilo jih je 42.360 brez drobnice in otrok. To priča, da babilonsko ujetništvo ni bilo tako strašno, kakor govore nekateri židovski viri. Mnogo židov je pa ostalo v Mezopotamiji.

Pa tudi s padcem Jeruzalema ni bilo vse končano. Mesto s svetiščem je sicer pogorelo, prebivalstvo so deloma pobili, deloma pa prodali v suženjstvo, toda Jeruzalem je kmalu oživel in Hadrian je dal baje po zatrtem Barhodiabosovem uporu pomoriti 500 000 židov, druge je pa razgnal po raznih provincah cesarstva. Diaspora se torej pričenja najmanj 2000 let prej v Egiptu, nadaljuje se pa z ninivskim in babilonskim ujetništvom. Izseljeni odnosno izgnani židi se niso držali skupaj, temveč so se razkropili na vse strani. Ko je Aleksander Veliki 330 pred Kr. zasedel Egipt, je našel tam žide in sinagoge. Končno je tudi dokazano, da so bili židi naseljeni v Rimu pred Kristusovim rojstvom in najbrž tudi v Galiji, kamor so prišli menda iz Grčije.

Vprašanje je samo, kaj se je zgodilo z desetimi ninivskimi plemeni. Angleški protestanti so prepričani, da so se ta plemena naselila v Angliji in mnogi Angleži in Škoti so ponosni, da so bili njihovi predniki židi izraelskega kraljestva. Toda med »znova odkritimi« plemeni je najbrž malo pripadnikov elitnih starožidovskih plemen, kakršni sta bili Juda in Benjamin. Prebivalce judejskega kraljestva so namreč večkrat in bolj kruto masakrirali, nego njihove sovražne brate iz Izraela. Toda zgodovinska vloga Jude in Benjamina je bila izredno važna. To sta bili dve plemeni, ki sta ustanovili židovsko vero in vcepili čut skupnosti vsakemu, komur se je pretakala po žilah židovska kri. Kamor pa Juda in Benjamin nista mogla poseči — tako n. pr. na Madagaskarju, kjer še zdaj žive Abrahamovi potomci, — so židi svoj vero izgubili. Tako je tudi na Kitajskem, kamor so prišli židi kmalu po ekspediciah Aleksandra Velikega, in v Abesiniji.

CORONA
ADICIJSKI STROJ
najnovejše izdelave na zalogi pri tvrdki
Lud. Baraga, Ljubljana
ŠELENBURGOVA UL. 6 — Tel. 29-80

„OLLA" GUM..?
Za vsak poedini komad popolna garancija!
Dokazano najdovršenejši.

NOSAL
prašek proti NAHODU
Vas takoj reši tega zla.
Din 10.— Proizvaja: apoteka Mr. BAHOVEC, Ljubljana
109/L

NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA
KNAFLJEVA UL. 5

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

Premog
in popolnoma suha drva dobavlja na dom A. Jerančič, Karlovška cesta št. 8. Telefon 3457. 113-L

Dva parna kotla
kompletna, bakrene cevi, železne kandelabre, motor 8 HP, kompresor, krožne škarje, stroj za robljenje pločevine, sidra, proda
Ako iščete zanesljivost in finost, kupite

DRVA PREMOG KOKS
pri družbi »Kurivo«, Dunajska cesta št 33. — Javna skladišča. Tel. 3434. 11-T

Dvodružinsko hišo
lepo, z vrtom, pripravno za gostilno ali kako drugo obrt, prodam. Stanovanje takoj prosto. Pol ure od glavnega kolodvora. Dunajska cesta, avto postaja. Plačilni pogoji jako ugodni. Ponudbe na upravo tega lista pod »Zelo ugodno 650«.

Lep trgovski lokal
na glavnem trgu v Kamniku, opremljen, oddam s 15. februarjem v najem. Ponudbe sprejema Hinko Sax, Maribor, Grajski trg. 679

20odstotne kronske bone
kupuje Pučka štedionica, založni zavod d. d., Osijek, Desatičina ul 27 110/L

Vzgojiteljico
resno osebo, z dolgoletnimi spričevali, za pomoč pri šolskem pouku in francoščini sprejmem k 2 dečkoma v starosti 7—10 let. M. Samujlović, Zagreb, Radišina 9. 654

Hiša
na prometnem kraju, pripravna za vsako obrt, obstoječa iz 3 sob, kleti in pritiklin, na prodaj za Din 60.000. Pojasnila daje Janko Stare, Kamnik - Perovo št. 40. 693

Strokovno uglašuje ter popravlja klavirje
G. Jurásek,
Ljubljana, Ključavničarska ul. št. 3 — Mestni trg 22 4/T

Makulaturni papir
kg à Din 4·—
prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

Šivalni stroji
„Gritzner" „Adler" „Kayser" in kolesa, najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena kakor tudi pisalni stroji „Urania" so samo

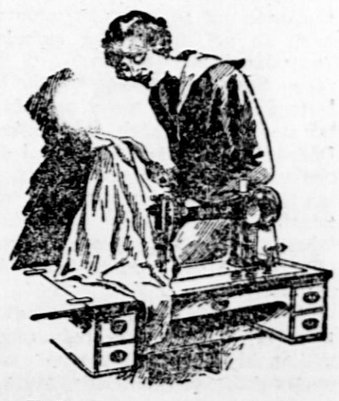

pri Jos. Petelinc, Ljubljana
Telefon 2913
ob vod. v bližini Prešernovega spomenika
Večletna garancija! Ponk v vezenju brezplačen

Uredjuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jeseršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.